

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

22 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:

Președinte – Țurcan Anatolie,
Judecători – Daguța Sergiu, Mânăscuță Igor,

judecând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2022, în cauza penală în privința lui,

Sajin Ion xxxxx, născut la xxxxx.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 03.03.2022 – 13.07.2022;

Instanța de apel: 05.09.2022 – 22.11.2022;

Instanța de recurs: 09.03.2023 – 22.11.2023.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 13 iulie 2022, cauza fiind examinată în conformitate cu prevederile art.364¹ Cod de procedură penală, Sajin Ion a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.192 alin.(2) lit. b) Cod penal.

S-a încetat procesul penal în cauza penală de învinuire a lui Sajin Ion în comiterea infracțiunii prevăzute de art.192 alin.(2) lit. b) Cod penal și s-a liberat Sajin Ion de răspundere penală pe acest capăt de învinuire, în legătură cu intervenirea actului de amnistie, în temeiul Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Sajin Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.187 alin.(2) lit. f) Cod penal, și în baza acestei Legi, cu aplicarea prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală, i s-a stabilit pedeapsă sub formă de 4 (patru) ani de închisoare, cu amendă în mărime de 650 u.c. (echivalentul sumei de 32 500 lei).

S-a dispus menținerea până la devenirea sentinței definitive a măsurii preventive – arestare preventivă în privința lui Sajin Ion.

Termenul executării pedepsei urmând a fi calculat începând cu data pronunțării sentinței – 13 iulie 2022, cu includerea în acest termen a perioadei reținerii și arestării preventive din 27.03.2022 până la 13.07.2022.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința prima instanță a constatat că, Sajin Ion la xxx, în intervalul orelor de la 18:44 min., până la 18:50 min., de comun acord și împreună cu altă persoană, în a cărei privință cauza a fost disjunsă în procedura separată, împărțind în prealabil rolurile între ei, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane din buzunar, în timp ce se aflau în troleibuzul nr.xxxx intersecție cu str. xxx, mun. xxx, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea acestora, acționând cu intenție directă îndreptată spre atingerea scopului stabilit, altă persoană în a cărei privință cauza a fost disjunsă în procedură separată a sustras pe ascuns din buzunarul drept al paltonului

cet. Dudnic Tatiana, telefonul mobil de model „Xiaomi Redmi Note 9S” cu număr de IMEI xxxxx și IMEI: xxxxx, în care se afla cartela SIM cu nr. xxxxx, la prețul de 5000 lei, care era într-o husă de culoare galbenă, la prețul de 100 lei, iar sub husă se afla cardul bancar BC „Moldova-Agroindbank” SA, pe numele părții vătămate, asigurând modul ascuns al sustragerii imediat transmițându-l lui Sajin Ion, care a ieșit din troleibuz cu bunul sustras, deplasându-se într-o direcție necunoscută. În rezultatul acțiunilor sale ilegale, Sajin Ion și persoana în a cărei privință cauza a fost disjunsă în procedură separată, i-au cauzat părții vătămate Dudnic Tatiana, un prejudiciu material în sumă totală de 5100 lei.

De către organul de urmărire penală, acțiunile lui Sajin Ion pe acest episod au fost calificate în baza art.192 alin.(2) lit. b) Cod penal – pungășie, adică acțiunea în scopul sustragerii bunurilor altei persoane din buzunar, săvârșită de două persoane.

Tot el, la xxxxx, aproximativ la ora xxx, planificându-și intențiile sale infracționale, urmărind scopul sustragerii deschise a bunurilor altei persoane, acționând cu intenție directă, dându-și seama de caracterul prejudiciabil ale acțiunilor sale, prevăzând urmările și admitând în mod conștient survenirea acestora, în timp ce se afla în biserica xxxx, amplasată pe bd. xxxxx, a îngenunchiat lângă o icoană alături de care se afla o geantă care aparținea cet. Viță Veronica și care se afla în imediata apropiere de el, și sub pretextul că se roagă, s-a aplecat asupra genții din care, în mod deschis, a sustras un portmoneu pentru dame, de culoare cafenie evaluat la prețul de 1000 lei, în care se aflau bani în sumă de 1800 lei, un card bancar în lei, eliberat de BC „Moldindconbank” SA, un card bancar în euro eliberat de BC „Moldindconbank” SA ambele eliberate pe numele Viță Veronica și un card bancar eliberat de BC „Moldindconbank” SA pe numele mamei sale Alexa Efimia, iar în momentul în care a fost observat de cet. Viță Veronica, s-a ridicat și cu bunul sustras a părăsit locul comiterii faptei, iar la multiplele solicitări ale părții vătămate de a-i restitui bunul sustras, acesta nu a reacționat, cauzându-i astfel un prejudiciu material în proporții considerabile în sumă totală de 2 800 lei.

De către organul de urmărire penală, acțiunile lui Sajin Ion pe acest episod au fost calificate în baza art.187 alin.(2) lit. f) Cod penal – jaful, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către:

- 1.procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Popa Sergiu, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Sajin Ion să fie recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art.192 alin.(2) lit. b) Cod penal și să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani 6 luni, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu amendă în mărime de 1 000 u.c., iar în temeiul art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, stabilindu-i pedeapsă definitive sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, în penitenciar semiînchis, cu amendă în mărime de 1 500 u.c;

- 2.avocatul Cealic Zinaida în numele inculpatului, prin care a solicitat casarea a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, cu aplicarea în privința inculpatului a unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani 6 luni, iar în baza art.90 Cod penal, să fie dispusă suspendarea executării pedepsei pe un termen minim de probațiune;

- 3.inculpatul Sajin Ion, prin care a solicitat casarea sentinței, aplicarea în privința sa a prevederilor art.79 alin.(1¹) Cod penal, iar în temeiul art.90 Cod penal, a stabili un termen de probă la discreția instanței, pentru a avea posibilitatea să achite amenda aplicată.

3.1 În motivarea cererii de apel procurorul a invocat că:

- prima instanță neîntemeiat a încetat procesul penal în cauza penală de învinuire a lui Sajin Ion în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.192 alin.(2) lit. b) Cod penal, în temeiul art.107 Cod penal și a Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021;

- chiar dacă inculpatul Sajin Ion ar fi întrunit condițiile aplicării actului de amnistie, instanța de judecată urma să adopte și pe acest capăt de învinuire o sentință de condamnare, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea conform amnistiei în baza art.t.107 Cod penal.

Odată ce a fost examinat fondul cauzei penale și parcurse toate etapele de judecare, fiind demonstrată vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunilor incriminate, unica soluție întemeiată de a aplica actul de amnistie, este adoptarea sentinței de condamnare, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 Cod penal;

- inculpatul Sajin Ion nu poate beneficia de actul de amnistie, ținând cont de faptul că, există restricția legală potrivit art.6 alin.(1) lit. d) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021, or, inculpatul Sajin Ion a fost anterior învinuit și condamnat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art.188 alin.(2) Cod penal în cauza penală nr.xxxxx (potrivit cazierului judiciar F-246), respectiv existând restricția legală de aplicare a instituției amnistiei potrivit art.6 alin.(1) lit. d) din Lege. Pe cale de consecință, față de inculpatul Sajin Ion nu putea fi aplicată instituția amnistiei și încetat procesul penal;

- la stabilirea pedepsei, instanța nu a luat în considerare criteriile de individualizare a pedepsei, prevăzute de art.75 Cod penal, conform cărora la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului. În context, la individualizarea pedepsei stabilite inculpatului Sajin Ion, instanța de judecată nu a luat în considerație și existența circumstanței agravante prevăzute la art.77 alin.(1) lit. e) Cod penal: „e) săvârșirea infracțiunii profitând de starea de neputință cunoscută sau evidentă a victimei care se datorează altui factor”. Deci o astfel de atitudine motivează societatea în general, și mai ales persoanele predispuse la comiterea diferitor infracțiuni (și de gen similar), la săvârșirea acestora, dându-le o încredere exagerată de sine și față de practica judiciară, că vor ispăși pedeapsa mult mai blând și fără careva urmări mai grave decât cele care ar trebui să fie aplicate față de aceștia. Conchide că instanța de judecată, nu a apreciat corect personalitatea inculpatului Sajin Ion, existența circumstanței agravante (art.77 alin.(1) lit. e) Cod penal), faptul că anterior numitul a fost condamnat pentru săvârșirea multiplelor infracțiuni, iar pe marginea altor cauze penale de învinuire a lui Sajin Ion pentru fapte similare a fost dispusă încetarea procesului penal în temeiul art.285 alin.(2) pct. 2) Cod de procedură penală. În concluzie, reieșind din scopul pedepsei penale – restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane - faptul că în privința acestuia a fost aplicată o pedeapsă mai blândă și neîntemeiată, poate doar să încurajeze comiterea pe viitor a altor infracțiuni.

3.2 În motivarea cererii de apel avocatul Cealic Zinaida în numele inculpatului a invocat:

- pedeapsa ce a fost aleasă este una prea aspră în raport cu circumstanțele în care s-au produs evenimentele. Hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, mai cu seamă în partea ce ține de individualizarea pedepsei penale pentru condamnat și soluționării chestiunii dacă pedeapsa penală stabilită trebuie să fie executată real;

- instanța nu a răspuns în nici un fel argumentelor părții apărării, în care aceasta face referire la faptul că, inculpatul nu are antecedente penale, a recunoscut vinovăția (or, conform art.76 alin.(1) lit. f) Cod penal - recunoașterea vinovăției constituie o circumstanță atenuantă care urmează a fi luată în vedere în procesul de individualizare a pedepsei penale conform art.art.78-79 Cod penal), în conformitate cu art.364¹ Cod de procedură penală - a depus o cerere prin care a solicitat examinarea cauzei în baza probelor administrate în cadrul urmăririi penale (f.d.50), se căiește sincer de cele săvârșite;

- Sajin Ion a recuperat integral prejudiciul material cauzat, partea vătămată a solicitat aplicarea față de ultimul a unei pedepse mai blânde, precum și a declarat că nu are careva pretenții de ordin material sau moral față de acesta. Sajin Ion are probleme grave de sănătate ultimul suferă de Hepatita C, și pentru întreținerea vieții are nevoie de tratament medical special de care nu poate avea parte aflându-se în Penitenciar, în acest sens fiind prezentat și un certificat medical cu diagnoza ultimului;

- prima instanță corect a încadrat acțiunile inculpatului, condamându-l pe Sajin Ion în baza art.187 alin.(2) Cod penal, însă i-a aplicat o pedeapsă prea aspră, fără a ține cont de prevederile art.7 Cod penal, măsura de pedeapsă fiind una prea aspră în raport cu fapta comisă;

- dat fiind faptul că au fost identificate un șir de circumstanțe atenuante și anume recunoașterea vinovăției, căința sinceră, precum și afectarea gravă, prin infracțiunea săvârșită a făptuitorului acesteia sau greutatea poverii pedepsei, aplicată pentru el din cauza sănătății lui, iar potrivit art.78 alin.(1) lit. a) Cod penal - dacă minimul pedepsei cu închisoarea prevăzut la articolul corespunzător din partea special a Codului penal este mai mic de 10 ani, pedeapsa poate fi mai redusă până la acest minim, consideră că a fost posibilă aplicarea pedepsei prin aplicarea limitei de jos a pedepsei prevăzute la art.70 alin.(2) Cod penal, adică 3 ani 6 luni.

Ținând cont de personalitatea inculpatului, precum și de circumstanțele cauzei: comportamentul lui Sajin Ion în timpul și după consumarea infracțiunii; faptul că, Sajin Ion a conștientizat pericolul social al acțiunilor sale, s-a împăcat cu părțile vătămate, a recuperat benevol prejudiciul material cauzat; starea precară de sănătate a acesteia (diagnoza - narcomanie și Hepatita C); faptul că nu are antecedente penale - era posibilă suspendarea condiționată pe un termen minim a executării pedepsei, conform art.90 Cod penal.

3.3 În motivarea cererii de apel inculpatul Sajin Ion a invocat:

- pedeapsa este prea aspră, atât privitor la termenul de pedeapsă cât și mărimea amenzii;

- a colaborat cu organul de urmărire penală, și-a recunoscut vina, căind-u-se sincer în cele comise, a recuperat părții vătămate prejudiciul cauzat, are la întreținerea sa mama pensionară - invalid, aceasta recent fiind supusă unei intervenții chirurgicale, având nevoie de ajutor și susținere din partea acestuia, dânsul fiind unicul întreținător al familiei;

- are mai multe boli, iar aflarea sa în mediul penitenciar i-ar agrava starea de sănătate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2022, s-au respins ca nefondate apelurile, cu menținerea sentinței.

4.1 În motivarea soluției, instanța de apel a invocat că, prima instanță a stabilit corect starea de fapt și de drept, corespunzător probelor din dosar, încadrând just acțiunile inculpatului Sajin Ion în baza art.187 alin.(2) lit. f) Cod penal – jaful, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile și în baza art.192 alin.(2) Cod penal – pungășia, adică acțiunea în scopul sustragerii bunurilor altei persoane din buzunare, genți sau din alte obiecte prezente la persoană, săvârșită de două persoane.

Instanța de apel a reținut că, culpa inculpatului Sajin Ion în comiterea infracțiunilor incriminate este dovedită și prin probele administrate în cadrul urmăririi penale și cercetate în instanța de fond, verificate prin citire în apel.

Pe episodul în baza art.187 alin.(2) lit. f) Cod penal: declarațiile părții vătămate Viță Veronica (f.d.16-17); declarațiile matorului Viță Iulian (f.d.18-19); declarațiile matorului Povlișciuc Mihail (f.d.20-21); declarațiile matorului Iacob Vera (f.d.22-23); declarațiile matorului Romanciuc Alexandru (f.d.24-25); declarațiile matorului Cazacu Lilian, care fiind audiat la faza urmăririi penale, a depus declarații analogice, cu cele ale martorului Romanciuc Alexandr (f.d.26-27); proces verbal de cercetare la fața locului din 27.03.2022, cu anexă, planșă fotografică, efectuată la locul comiterii infracțiunii (f.d.7-9); procesul-verbal de ridicare din 27.03.2022, prin care s-a dispus ridicarea de la persoana responsabilă din cadrul bisericii „Sfântul Proroc Ilie”, a înregistrărilor video din 27.03.2022, din interiorul și exteriorul bisericii (f.d.28-29); procesul-verbal de examinare a obiectului din 28.03.2022; ordonanță de recunoaștere și anexare a corpurilor delictive la cauza penală din 28.03.2022, prin care DVD-R, cu 5 înregistrări video, ridicat la 27.03.2022, de la cet. Lucic Vadim, preotul bisericii „Sfântul Proroc Ilie” de pe bd. Mircea cel Bătrân 20, mun. Chișinău (f.d.32); - corpurile delictive (f.d.30).

Pe episodul în baza art.192 alin.(2) Cod penal: declarațiile părții vătămate Dudnic Tatiana (f.d.12); procesul-verbal de ridicare din 23.12.2021, prin care s-a ridicat de la directorul parcului de troleibuze nr.3, Burduh Eugen, o înregistrare video din 20.12.2021 în format electronic (f.d.24); procesul-verbal de examinare a obiectului din 23.12.2021, prin care s-a examinat înregistrarea video ridicată de la Burduh Eugen, care cuprinde imagini din interiorul

troleibuzului, perioada când este comisă infracțiunea (f.d.26); procesul-verbal de examinare a obiectului din 18.02.2022, prin care s-a examinat informația privind descifrările convorbirilor telefonice în baza numărului de telefon xxxxx și IMEI xxxx și IMEI: xxxx (f.d.44); procesul-verbal de autodenunțare, prin care Ursachi Vladimir relatează circumstanțele comiterii infracțiunii (f.d.67); mijloc material de probă: înregistrarea video din 20.12.2021, ridicată de la Burduh Eugen, informația privind convorbirile telefonice în baza cartei xxxx și de IMEI xxxx și IMEI: xxxx.

Apreciind totalul de probe din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, precum și din punct de vedere al coroborării lor, verificând concomitent argumentele din rechizitoriu în raport cu probele cercetate în cadrul ședinței de judecată, instanța de apel a conchis că, învinuirea adusă inculpatului este întemeiată, acțiunile just calificate în temeiul art.187 alin.(2) lit. f) Cod penal – jaful, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile și art.192 alin.(2) Cod penal – pungășia, adică acțiunea în scopul sustragerii bunurilor altei persoane din buzunare, genți sau din alte obiecte prezente la persoană, săvârșită de două persoane. Împrejurările au fost constatate din totalitatea de probe administrate la faza de urmărire penală, acceptate de inculpat și admise de prima instanță, fiind corect apreciate, cu respectarea prevederilor art.101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței și veridicități, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Instanța de apel a respins ca neîntemeiate argumentele invocate de către acuzatorul de stat precum că, inculpatul Sajin Ion nu poate beneficia de actul de amnistie, ținând cont de faptul că există restricția legală potrivit art.6 alin.(1) lit. d) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021, deoarece inculpatul Sajin Ion a fost anterior învinuit și condamnat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art.188 alin.(2) Cod penal în cauza penală nr.xxxxx (potrivit cazierului judiciar F-246), respectiv existând restricția legală de aplicare a instituției amnistiei potrivit art.6 alin.(1) lit. d) din Legea precitată. La caz, prima instanță justificat a stabilit că, nu au fost constatate interdicții pentru aplicarea amnistiei în privința lui Sajin Ion, atâta timp cât în cadrul cercetării judecătorești, s-a adevărit incontestabil vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.192 alin.(2) lit. b) Cod penal, infracțiune care nu se încadrează în lista articolelor din Codul penal, asupra cărora nu se răsfrânge actul cu privire la amnistie aplicabil la caz (art.6 din Legea nr.243 din 24.12.2021).

Totodată, instanța de apel a constatat că, Sajin Ion anterior a fost condamnat prin:

- sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 29.05.2001, în baza art.218 alin.(1) Cod penal, la pedeapsă cu amendă; sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 09.06.2003, în baza art.218 alin.(2), 43 Cod penal, la pedeapsa cu închisoare pe un termen de 1 an, suspendată condiționat pe perioada de probațiune de 1 an;

- sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 19.08.2005, în baza art.188 alin.(2) Cod penal, la pedeapsa cu închisoare pe un termen de 3 ani, suspendată condiționat pe perioada de probațiune de 3 ani;

- sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 04.06.2007, în baza art.217 alin.(2) Cod penal, la pedeapsa cu închisoare pe un termen de 4 ani și 6 luni, suspendată condiționat pe perioada de probațiune de 4 ani și 6 luni;

- sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03.01.2014, în baza art.217 alin.(2) Cod penal, la pedeapsa cu amendă în mărime de 6 000 lei.

Totodată, instanța de apel reținut că, în privința lui Sajin Ion, prin ordonanța procurorului din 26.09.2012, în temeiul art.109 Cod penal a fost clasat dosarul penal nr.xxxxx și clasate dosarele penale nr. xxxxx și nr. xxxxx în legătură cu retragerea plângerilor prealabile de către partea vătămată (f.d.219-221).

Raportând prevederile art.6 al Legii nr.243 din 24.12.2021, la circumstanțele de fapt enunțate supra, instanța de apel a reținut că, în privința lui Sajin Ion nu se constată careva interdicții pentru aplicarea amnistiei, or, lit. h) din art.6 al Legii menționate, prevede că,

amnistia nu se aplică persoanei în privința căreia a fost înlăturată anterior răspunderea penală, de trei sau mai multe ori, în temeiul împăcării părților conform prevederilor art.109 din Codul penal nr. xxx, iar dosarele penale nr.xxxxx și nr.xxxxxau fost clasate în baza altui temei – retragerea plângerilor prealabile de către partea vătămată (din prevederile art.285 alin.(2) pct. 1) Cod de procedură penală, rezultă că sunt temeuri diferite).

A mai indicat că, în privința lui Sajin Ion există ordonanța de punere sub învinuire în baza art.188 Cod penal – însă nici acest fapt nu împiedică aplicarea amnistiei pe cauza în baza art.192 alin.(2) lit. b) Cod penal, din speță, or, din sensul prevederilor art.6 al Legii nr.243 din 24.12.2021, rezultă că, amnistia nu poate fi aplicată anume în privința cauzei de învinuire în baza art.188 Cod penal, nu și în privința tuturor cauzelor pornite în privința persoanei.

Potrivit art.391 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă: există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală. Prin urmare, a concluzionat privind existența a suficiente temeuri de fapt și de drept, pentru a dispune liberarea de răspundere penală a inculpatului Sajin Ion, în legătură cu actul de amnistie, sub incidența căruia este și procesul penal în baza art.192 alin.(2) lit. b) Cod penal, care justificat a fost încetat.

Reieșind din conținutul apelurilor formulate de partea apărării și inculpat, instanța de apel a constatat că, sentința primei instanțe este contestată sub aspectul individualizării pedepsei penale, în acest sens, partea apărării solicitând casarea sentinței în partea pedepsei aplicate cu emiterea unei decizii prin care, lui Sajin Ion pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.187 alin.(2) Cod penal, să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă non privativă de libertate, cu aplicarea prevederilor art.90 Cod penal.

Verificând chestiunea individualizării pedepsei penale în privința inculpatului, instanța de apel a constatat că, prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art.6, 7, 61, 75 Cod penal, respectiv, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuază ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Instanța de apel a reținut că, circumstanțe atenuante din cele prevăzute de art.76 Cod penal – în privința inculpatului Sajin Ion nu au fost stabilite. În calitate de circumstanțe agravante, în privința lui Sajin Ion a fost reținută – săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiune similară, sau pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză (art.77 alin.(1) lit. a) Cod penal). Totodată, a relevat că, temeuri de liberare de răspundere penală, în speță nu sunt.

Analizând personalitatea inculpatului, instanța de judecată a constatat că acesta este celibatar, fără persoane la întreținere, neangajat în câmpul muncii, la evidența medicului psihiatru nu se află (f.d.161), se află la evidența medicului narcolog cu diagnoza –narcomania (opiacee) (f.d.162), anterior a fost judecat.

În susținerea poziției sale, instanța de apel a reținut că pedeapsa aplicată lui Sajin Ion pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.187 alin.(2) lit. f) Cod penal, este echitabilă în raport cu infracțiunea săvârșită.

La stabilirea pedepsei instanța a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite de inculpat, că faptele infracționale au fost comise de inculpat în timpul minoratului și luând în considerație faptul că soluționarea cauzei penale, la solicitarea inculpatului, a avut loc în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, acesta recunoscând în totalitate faptele indicate în rechizitoriu, instanța a constatat luarea în calcul a normelor prevăzute la art.364¹ alin.(8) Cod procedură penală la aplicarea pedepsei penale.

Cauza penală a fost examinată în baza art.364¹ Cod de procedură penală și inculpatul a beneficiat de reducerea cu 1/3 a limitelor de pedeapsă prevăzută de lege, justificat considerând că, în privința inculpatului urmează a fi aplicată pedeapsa sub formă de 4 (patru) ani închisoare, cu amendă de 650 u.c. (echivalent a sumei de 32 500 lei).

Respectiv, principalele elemente de care judecătorul (sau completul de judecată), trebuie să țină seama de fiecare dată când soluționează cauza penală și când alege categoria de pedeapsă conform normelor generale prevăzute în art.art.62-71 Cod penal, sunt termenul și mărimea acesteia conform limitelor fixate în articolul respectiv al Părții speciale a Codului penal. Prin urmare, un aspect omis de către apărare îl constituie persoana condamnatului, sub raportul pericolozității sociale, care decurge în primul rând din fapta și din împrejurările în care aceasta a fost comisă, iar în al doilea rând de personalitatea inculpatului.

A mai relevat instanța de apel că, deși lui Sajin Ion anterior i-a mai fost acordată o șansă pentru corectare, prin suspendarea condiționată a executării pedepsei, acesta nu și-a făcut concluzii potrivite, continuând să comită alte infracțiuni. Deci, rezultă că, săvârșirea infracțiunilor nu este o abatere ocazională, ci modul de viață antisocial al inculpatului. Din cuprinsul sentinței, rezultă că instanța de fond a indicat circumstanțe care ar constata cu certitudine că corectarea inculpatului este posibilă doar cu izolarea lui de societate, enumerând circumstanțele constatate: a ținut cont de gravitatea infracțiunii, care se clasifică ca infracțiune gravă, săvârșită cu intenție, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat.

Aplicarea prevederilor art.90 Cod penal – suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ea este un incident în viața acesteia. Mai mult, suspendarea condiționată a executării pedepsei este expusă ca o măsură ce constă în dispoziția luată de instanța de judecată prin însăși hotărârea de condamnare, de a suspenda pe o anumită durată și în anumite condiții executarea pedepsei stabilite. Rezultatul principal al aplicării pedepsei constă în aceea că deși pedeapsa este definitiv aplicată, aceasta nu este pusă în executare, astfel că instituția suspendării condiționate a pedepsei ține de condițiile de executare a pedepsei închisorii deja stabilite de către instanța de judecată pe întregul termen de probă. Altfel spus, executarea pedepsei devine condiționată de conduita condamnatului, iar în caz de nerespectare a condițiilor, ea poate fi revocată. Suspendarea condiționată este o măsură de individualizare a executării pedepsei numită de către instanța de judecată prin hotărâre de condamnare de a se suspenda pe o perioadă anumită durată de timp executarea pedepsei aplicate, dacă sunt îndeplinite anumite condiții.

Instanța de apel a menționat că, pentru acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei, conform art.90 Cod penal - sunt prevăzute condiții obiective și subiective. Îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege nu atrage obligativitatea aplicării suspendării condiționate a executării, acordarea ei rămânând la discreția instanței de judecată, totodată, această normă poate fi aplicată sau exclusă la orice etapă a procesului penal, întru înlăturarea erorii admise la etapa anterioară.

Din materialele cauzei, deși au fost îndeplinite cerințele *de iure* ale instituției suspendării executării pedepsei, totuși instanța de apel a reiterat că, prima instanță a efectuat o analiză completă și minuțioasă a personalității infractorului, urmărind în acest sens comportarea sa în viața socială, înainte și după săvârșirea infracțiunii. Numai în măsura în care se dovedește că săvârșirea faptei se datorează unui concurs accidental de împrejurări și că, pentru îndreptarea sa, nu este necesară executarea efectivă a pedepsei, instanța decide dacă este justificată aplicarea prevederilor art.90 Cod penal.

Prin urmare, instanța de apel a reținut că, la stabilirea pedepsei inculpatului Sajin Ion, instanța de judecată a ținut cont de atitudinea inculpatului față de cele săvârșite, de comportamentul ultimului, în opinia instanței, aplicarea pedepsei neprivative de libertate nu sunt suficiente pentru corectarea inculpatului și pentru atingerea scopului legii și pedepsei penale. În acest context, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale, corespunde principiului proporționalității și scopului de restabilire a echității sociale, corectare a inculpatului, precum și prevenirii de săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane.

Instanța de apel a conchis că, prima instanță în cadrul sentinței a motivat în mod amplu criteriile de individualizare a pedepsei aplicate inculpatului, bazându-și soluția pronunțată în

acest sens, inclusiv pe persoana inculpatului, rolul și comportamentul acestuia în momentul și după comiterea cât și în cadrul desfășurării procesului penal și relațiile sociale care au fost periclitare în rezultatul săvârșirii infracțiunii.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Săli Radu, prin care, invocând ca temei pentru recurs prevederile art.427 alin.(1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a deciziei, cu remiterea cauzei la judecare.

5.1. În motivarea recursului procurorului invocă:

- instanța de apel verificând cauza sub aspectul întrunirii de către inculpat a exigențelor actului de amnistie urma să aprecieze just, dacă acesta poate fi aplicat ținându-se cont nu numai de sancțiunea normei penale imputate, ci și de alte criterii ce țin de practica judiciară în materia aplicării dispozițiilor art.107 Cod penal, inclusiv și raționamentele expuse în Legea nr.243;

- conform art.285 alin.(2) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art.275 pct. 4)-9) din prezentul cod. În aceeași ordine de idei, art.275 pct. 4) Cod de procedură penală, prevede că, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia. Prevederile normelor enunțate, stabilesc cu certitudine că aplicarea amnistiei față de inculpat, nu constituie temei de reabilitare a persoanei, fapt care prezumă că inculpatul urmează a fi recunoscut vinovat de comiterea faptei imputate, sau, ca excepție a faptei prejudiciabile elementele căreia au fost identificate de către instanța de judecată (în sensul recalificării acțiunilor inculpatului în favoarea acestuia) și cu dispunerea liberării acestuia de executarea pedepsei.

Remarcă faptul că, Secțiunea 1 a Capitolului III al Titlului II al Părții Speciale al Codului de procedură penală, identifică doar trei categorii de sentințe ce urmează a fi adoptată de către instanțele de judecată la finalizarea examinării unei cauze penale și anume: sentințe de condamnare (art.389 Cod de procedură penală); sentințe de achitare (art.390 Cod de procedură penală); sentințe de încetare a procesului penal (art.391 Cod de procedură penală). Ignorând cazurile de adoptare a sentințelor de achitare, emiterea cărora poate avea loc chiar și în cazul solicitării aplicării amnistiei de către inculpat, constatăm că una din soluțiile, care poate fi adoptată la finalizarea examinării cauzei penale în cazul aplicării prevederilor Legii nr.243, o reprezintă sentința de condamnare, acest fapt fiind expres prevăzut la art.389 alin.(4) pct. 2) Cod de procedură penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 Cod penal. Cât privește adoptarea unei sentințe de încetare a procesului pe motivul intervenirii amnistiei, situație masiv întâlnită datorită practicii judiciare existente la aplicarea legii anterioare cu privire la amnistia, din 29.07.2016, aplicarea amnistiei cu emiterea unei hotărâri de încetare a procesului penal nu se regăsește în conținutul art.391 Cod de procedură penală.

Emiterea unei hotărâri de încetare a procesului penal pe motivul aplicării amnistiei, este exclusă de următoarele acte normative: prevederile art.396 pct. 4) Cod de procedură penală, care stabilește că, în cazul încetării procesului penal, urmează a fi revocate măsurile de asigurare a acțiunii civile și a eventualei confiscări speciale, fapt care nu poate fi acceptat în cazul aplicării amnistiei, or, prevederile amnistiei se răsfrâng doar asupra pedepselor și măsurilor de constrângere cu caracter educativ, nu și asupra bunurilor ce urmează a fi confiscate, acțiunii civile, măsurilor de siguranță. Art.107 alin.(1) Cod penal, care stabilește că, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea pedepsei, astfel, pe caz urmând a fi constată vinovăția persoanei în comiterea faptei incriminate cu absolvirea de la executarea pedepsei, fapt care nu este posibil în cazul încetării procesului penal. Însăși Legea nr.243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prevede doar absolvirea de pedeapsa penală a inculpatului, nu și respingerea pretențiilor materiale ale victimei față de inculpat, confiscarea sau distrugerea obiectelor infracțiunii. Art.389 Cod de procedură penală, unica normă care permite a recunoaște persoana culpabilă de comiterea unei infracțiuni (art.art.285 alin.(2), 275 pct. 4) Cod de procedură penală).

Soluția adoptată de către instanța de apel, privind încetarea procesului penal în baza actului de amnistie, nu este acceptabilă, or, acest fapt contravine normelor procesuale în vigoare și anume: adoptând o soluție de încetare a procesului penal instanța de judecată nu poate determina și constata din punct de vedere juridic corespunderea exactă între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de către inculpat și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală, fapt ce contravine prevederilor art.107 Cod penal, art.art.285 alin.(2), 275 pct. 4) Cod de procedură penală și Legii nr.243.

Consideră că, pentru aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate, acestea urmează să fie liberate/absolvite de executarea pedepsei, or adoptarea unei soluții de încetare a procesului penal este contrară situației prevăzute la art.8 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, care prevede posibilitatea absolvirii inculpatului de la executarea pedepsei principale, însă nu și a pedepsei secundare-dacă sancțiunea normei prevede și pedeapsa complementară care urmează a fi aplicată inculpatului și poate fi făcută doar la emiterea unei sentințe de condamnare.

6. Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, completul de judecată conchide că, acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor Legii nr.246 din 31.07.2023 în vigoare din 01 septembrie 2023, pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție), art. XI alin. (3), recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, din textul legii menționate, rezultă că procedura de judecare a recursurilor depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data în vigoare a acestei legi, urmează să fie efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

Conform prevederilor art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), judecând recursul instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit prevederilor art.427 alin.(1) Cod de procedură penală - hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

După cum rezultă din conținutul cererii de recurs declarate în speță, procurorul își întemeiază dezacordul cu decizia contestată pe temeiurile pentru recurs prevăzute la art.427 alin.(1) pct.6), 10) Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, precum și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Verificând criticile expuse în recursul declarat de procuror, în raport cu actele cauzei, instanța de recurs constată, că acestea sânt întemeiate, or, s-a stabilit că, adoptând soluția enunțată, instanțele de fond nu au respectat procedura de aplicare a actului de amnistie prevăzută de normele Codului de procedură penală.

Completul de judecată menționează că, la întocmirea unei hotărâri, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art.394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art.art.385, 397 Cod de procedură penală.

Potrivit art.384 alin.(3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată, iar conținutul ei se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea.

Totodată, potrivit art.417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă printre altele și motivele adoptării soluției date.

La caz, prima instanță a examinat învinuirea adusă în fond și făcând trimitere la prevederile art.391 alin.(1) pct. 6) Cod procedură penală, a hotărât în temeiul Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, a înceta procesul penal pornit în baza art.192 alin.(2) lit. b) Cod penal, față de Sajin Ion.

Expunându-se asupra apelurilor declarate, instanța de apel a conchis că, prima instanță în mod întemeiat a dispus încetarea procesului penal în legătură cu aplicarea în privința inculpatului a Legii nr.243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în vigoare din 31.12.2021.

Completul de judecată găsește necesar a puncta că, această statuare a instanțelor de fond contravine normelor penale și celor de procedură penală, precum și practicii judiciare constante. Judecând cauza, prima instanță eronat a dispus încetarea procesului penal în temeiul Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În corespundere cu art.1 alin.(4) din Legea nr.243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei. Art.2 alin.(1) și (4) prescriu că, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

Completul de judecată reține că, consecutivitatea prescripțiilor din art.art.1 alin.(1), 2 alin.(4), 7 alin.(1)-(8) , 275 pct. 4), 285 alin.(2) și (7), 350 alin.(1), 332 alin.(1) și (5), 384 alin.(1), (3) și (4), 389 alin.(1) și (4) pct. 2), 394 alin.(1) pct. 1), 2) și 5), 395 alin.(1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, atestă clar și concludent că - încetarea procesului penal în cazul amnistiei, poate fi dispusă doar de prima instanță și doar la faza ședinței preliminare, când inculpatul consimte (art.art.350 alin.(1), 332 alin.(1) Cod de procedură penală).

Ulterior, dat fiind că procedura continuă în mod obișnuit (art.332 alin.(5) Cod de procedură penală), prima instanță și instanța de apel (art.art.413 alin.(1), 415 alin.(1) pct. 2), 419 Cod de procedură penală), hotărăsc referitor la învinuirea înaintată inculpatului și aplicarea actului de amnistie, doar prin adoptarea unei sentințe sau decizii de condamnare, când vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, iar în dispozitiv - cu constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executare a pedepsei (art.art.384, 389 alin.(1) și (4) pct. 2), 394, 395 Cod de procedură penală).

Completul de judecată atestă că, în corespundere cu art.107 alin.(1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Astfel, ținând cont de faptul că solicitarea de aplicare a actului de amnistie a intervenit în cadrul ședinței de judecată în prima instanță, instanța urma a adopta și pronunța o hotărâre în conformitate cu prevederile art.389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală, potrivit cărora se adoptă o sentință de condamnare cu constatarea și încadrarea juridică a faptelor comise, stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 Cod penal, deoarece adoptarea unei sentințe de încetare a procesului penal conform art.391 Cod de procedură penală, este posibilă doar la faza punerii pe rol a cauzei (art.345 Cod de procedură penală coroborat cu art.350 Cod de procedură penală), în celelalte cazuri, hotărârea se adoptă în baza art.art.389-390 Cod de procedură penală.

Completul de judecată menționează că, legiuitorul în prevederile art.391 Cod de procedură penală (sentința de încetare), nu este statuat că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului, se va adopta o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului amnistiei, ca de altfel și al prescripției.

Or, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art.391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (art.art.332 alin.(5), 384 Cod de procedură penală), doar în cadrul adoptării unei sentințe sau deciziei (instanței de apel) de condamnare, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului în condițiile prescrise la art.art.389, 394 alin (1) și (2), 395 Cod de procedură penală, spre deosebire de cele prevăzute în art.art.394 alin.(4), 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

Mai mult, prevederile de drept enunțate nu sunt declarate neconstituționale și nici nu contravin reglementărilor internaționale, pentru a fi exceptate și omise, deci urmează a fi aplicate întocmai (art.art.1 alin.(1), 7 alin.(1)-(8) Cod de procedură penală).

Dat fiind că, încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării parțiale a deciziei – în partea menținerii soluției de încetare a procesului penal pe art.192 alin.(2) lit. b) CP, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei, să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și nemijlocit de motivele casării acesteia, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

7. Conducându-se de prevederile art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2022, în cauza penală în privința lui *Sajin Ion xxxxx*, în latura penală – în partea menținerii sentinței Judecătoriei Chișinău, sed. Buiucani din 13 iulie 2022 - de încetare a procesului penal pe art.192 alin.(2) lit. b) Cod penal, cu dispunerea rejudecării cauzei penale în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, se mențin prevederile deciziei atacate.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată în partea dispusă rejudecării, în rest este irevocabilă.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Daguța Sergiu

Mânăscurtă Igor